

העולם הזה

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה:
רוב איתן

עורך תבנית:
אהרון צור

עורך כיתוב:
סילבי קשת

כתב בכיר:
אלי תבור

צלם המערכת:
אריה סרו

חברי המערכת:

העתון הנקרא ביותר במדינה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785.
ת.ד. 136. מען למברקים: "עולמפרסט".
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 62239.
ההפצה: דוד סופר ובנו, תל-אביב.
המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

21.6 י"ק

ביא, אלא גם את המאורע הגדול שהוא סימל אותו בשנה שעברה. שמונה עמודים. ואנו היינו מוכנים לכך תוב ספר.

היינו מתחילים את הספר כך: משה דיין נולד בבית-אבא גדול, מראשוני הבתים של דגניה א'. הבית שישל אותה שעה בית מטה לקצינים הגרמניים, אשר סופחו לצבא התורכי בימים ההם, ימי מלחמת-העולם הראשונה. מי שעתיד היה להיות רמטכ"ל צה"ל ספג את אחרית המיפקדה הגרמנית עם חלב אמו.

הפגישה הראשונה עם ערבים. האיש שכל ימיו היו מוקדשים למלחמה בערבים, המס' מל בכל נימי גופו את המלחמה הזאת, בא במגע הדוק ראשון עם ערבי בשנה השניה של חייו. אז חלה במחלה קשה והיה צורך להעבירו באופן דחוף מדגניה לרופא גרמני בשרונה, המושבה הגרמנית ליד תל-אביב. אמו, דבורה ז"ל, נסעה עם משה הקטן בעגלה דרך וואדי ערה. בשעת הנסיעה ב' וואדי פרץ משה בצחחות מחרידות. רועה ערבי, שגודמן למקום, לקח את האשה ואת הילד לראש הגבעה, הישקה את התינוק חלב חם ואמר לאם: "הילד הזה עוד יהיה גידע (גיבור)!"

דבורה דיין שמרה את הסיפור בלבה. ולא סיפרה אותו מעולם למשה. רק אחרי מל' חמת-העצמאות, כשעברה עם בנה האדי ערה, נזכרה בסיפור. משה ואמו יצאו מיד לחפש את הערבי אולם הם נוכחו לדעת כי ביתו של הערבי נהרס במלחמה, וכל המאמצים למצוא את האיש עלו בתוהו.

קוראים רבים הופתעו מן הסתם לקרוא כי היה למשה דיין אח צעיר שנפל במלחמה. אחת התכונות היפות של משפחת דיין היא שמעולם לא הזכירה את הדבר בפומבי. היא שמרה את כאבה לעצמה. זוהר ("זוריק") דיין, שנהרג במלחמת-העצמאות ליד רמת-יחזקן, היה טיפוס שונה מאד מאחיו הבכור. מילדותו היה ילד חולני. הוא כתב שירים ליריים רבים, שטרם ראו אור. מעולם לא רחש סינה לאיש. בילדותו למדתי כחצי שנה בבית-הספר של נהלל, ודומני שאני זוכר את זוריק כילד שקט ומכונס בעצמו.

בגיל 17 התגייס לבריגאדה. כשהיה בגר-מניה אחרי הכיבוש, התידד עם ילדים גר-מניים וסיפר להם סיפורים מאגדות אנדרסן. כשחבריו ניסו לשכנעו שאסור להתידד עם גרמנים, השיב להם תשובה אנושית מאד: "מה אשמים הילדים?"

אחרי שנהרג, בחפזו יחיד על נסיגת מחלקתו, הופיע מפקדו באחד הימים בבית הוריו, סיפר כי הצליח לזהות את הדרוזי שהרג את זוהר, ושחפציו של זוהר נמצאו ברשותו. דבורה דיין ציחחה שלא לגעת לרעה בדרוזי. אמרה אמו של הרמטכ"ל: "הוא לא רוצה. הוא חילל".

דמות בלתי-מפורסמת אחרת היא אחותו של משה דיין, אביבה, שגודעה בנעוריה כיפהפיה העמק. כשביקר הפרופסור אלברט איינשטיין בנהלל, נשק לאביבה על לחיה הימנית. כעבור זמן מה ביקר במקום גם המשורר חיים נחמן ביאליק, ניגש לנשק לאביבה באותו מקום. אז התערב משה: "נשק לה בלחי השנייה. המקום הזה שייך לאיינשטיין!"

זוהר דיין *

נאים בכריטיניה, אנשי-ציבור בצרפת. גנרלים בגרמניה. אספנו חומר. ליקטנו חוות-דעת של אנשים שהכירו את דיין בכל שלבי חייו — של אנשים חיים בעלי עמדה מערכת-הביטחון, וגם של אנשים שהלכו לעולמם, כמו יצחק שדה. צירפנו לכך את חוויותנו האישיות — ביניהן פגישה עם אנשי דיין בליל-קרב ב' קארטייה, בחזית הדרום, ואום של משה דיין בגבעת-ברנר לזכר שדה ("אני הערצתי אותו כי הוא היה אבי אבות חוסר-האחריות!"). לבסוף עצרנו לפנינו אלפי עובדות, מאות תמונות. חדרנו לעומקו של החומר. תוך כדי כך למדנו בעצמנו לראות הרבה דברים ב' אור חדש, כמו, למשל, את החלטות הפיקוד בימי מייבצע-סיני ולפניו.

אולם רק אז החלה העבודה האמיתית ושרבות-הלב. לפי התיכנון, עמדו לרשותנו שמונה עמודים של העולם הזה. הקורא היה זכאי לדרוש מאתנו כי נגיש לו את פרי חקירתנו בתמציתיות נוקבת, ללא מלה מיותרת אחת. כך היה עלינו לבחור מן הערימה העצומה את אותן העובדות שהיו אופייניות ביותר, לצרף אותן לתמונה ברורה ובעלת-משמעות, לתאר לא רק את משה דיין כאדם וכמצב

מכתבים

שנה טובה

עלי להזכירכם למפרע, אל תחיו באשליה שהנני עורך ברנש אחר שהצטרף למחנה משוררי החצר של העולם הזה. ובכך, איני קורא אנגליה. אך חושבני שאין זו סיבה לסתור את דעתי כי בסגנון ומיב האינפור-מציה, לא הרבה מהעיתונות העולמית יכולה להתחרות עם העולם הזה. מי שיחתור לתור ככי ליבם של מנני העולם הזה, מובטח לו שהמה הראשונים המעריכים בכתיב ליבם את שרות ההדשות המצויין ואת הסגנון המעורר והבלתי-ימנעם שלכם. אני קורא את העולם הזה שש שנים, וי כבר נקבע לי תו של מתנגש קבוע עם השקפתו הפוליטית של העולם הזה. גם מאמריו של העורך לא הצליחו להיווני מי השקפתי. אולם ידעתי שזוהו עתון, פשוט כשמשמע. הרוצה להיות מברכות החיים הסובבת את כולנו, איננו יכולות לותר על קריאתו. חג שמח.

יצחק י. הללי, ירושלים
לכל שאר מאות הקוראים שאיחוליהם הגיעו למערכת, ושאינן באפשרותנו לפר-סמם, תודה.

מנהלל עד כפר מל"ל

דפקתם אותי. הייתי בטוח שאיש השנה יהיה עמוס בניגוריון והתערבות עליו על 10 ל"ה, שניים לאחר. עשיתי לי חשבון שאם תבחרו בעמכם, תוכלו לשים את הדגש על תרומתכם למלחמה בשחיתות, וזה כראי לכם. איך יכולתי לדעת שיהו לא יקבע לנביאם? מה אעשה עכשיו?
דוד מירון, באר-שבע תשל"ט.

... בחירה שקולה וצודקת, המוכיחה טוב את טיב כוח שיפוטכם...
משה איגרת, רמת-גן

בנסלמי היום את גליון העולם הזה המ' וטרם בתמונת השער של משה דיין, כמעט וולנו דעות מעיני. בחירת איש השנה שלכם היתה כה מתאימה וכה בעלת-ערך. ישנו עוד דבר שדואי לא שמתם לב אליו. תשי"ח, השנה החדשה, בנימטריה, היא 718, והנימטריה של משה דיין היא גם כן 718. אם כן, היתה זו בחירה מוצלחת מכל הבחינות.

מרדכי גולדברג, ראשון-לציון
מלבד הבחינה שמשנה דיין הוא איש השנה תשי"ז, לא תשי"ח.

ישנם שני מוסדות בריאים במדינה: צה"ל והעולם הזה. הם מייצגים בדיוק את שני

בתמיכתה של צרפתי עד כי אינה יכולה להרשות לעצמה לוקסוס כזה. מה הייתם אומרים אם המשלחת הצרפתית באו"ם ה' תה משנה לפתע עמדתה ותומכת בערבים נגד ישראל?
ע. ק. רמת-גן

בשכל הארץ כורעת תחת שלטון החושך, הרי הידירות עם צרפת היא אחת מנקודות האור של המדיניות הישראלית. ולאפה ה' מעוררים אותה מניע פרס. אני סבור ש' לעורר-היו החיפאי בועמי גורביני, וישיב ראש האגודה לידירות עם צרפת בחיפה, מניעה הערכה על אומין לבו כמאבקו הצודק. צדוק הפרקין, טירה דרומית

ישך לבוי

כבר מזמן לא היתה בעתונכם רפורטג'ה עניינית ומעניינת כמו זו על תערוכת הבולים הביל (העולם הזה 1042). אני סבור שקור' איכם היו מקבלים ברצון כתבות נוספות מסוג זה.

ש. בורק, תל-אביב
... בולשיט.

נתן ברוך, תל-אביב

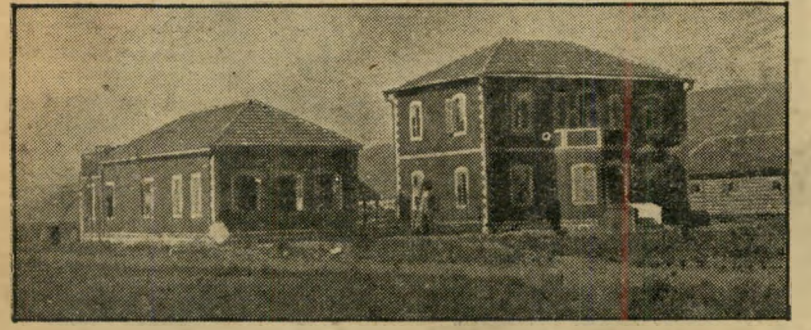
אל ציר הוצבתם

קראתי את כתבתכם ביפה וכפיה (העולם הזה 1041) ובהמתי. לא הייתי מאמין כי כתבי-סינטה כזה יצא מתחת ידי יהודים. להיו ידוע לכם כי ישראל ואוריתא (תורה) חד הוא. אצלנו לא יכולים להפריד בין דת ולאומיות. הפסיקו ללכות שנתה, ואל תצטרפו למסע הירקות למעין ממנו שאכ' נו עזו ותעצמות רוח. אל תתחרו בעתונות היבסקציה על המשמר ולמרחב. אתם כחור עתון בלתי-תלוי צריכים להטיה לאחיות אחים, לבן ישוב אל ציר הוצבתם ואל מקבת כור נוקרתם.

צ'יו'יק-פיו'יק

קראתי בסיפוק רב את דבריו של העורך על התנהגות כמה מאנשי המשלחת הציונית שהיו במוסקבה (העולם הזה 1040). כאדם שיש לו קרובים רבים בברית-המועצות, וי חתרד לגורלם, קראתי בהימתועז את דב' ריהם האוויליים של השליחים החוזרים. מי נתן להם את הרשות לסכן את חיי קרובי במספומיהם? ומי קיבל על עצמו את האחריות לשלוח שליחות הרת-אחריות זו אנשים מסוג זה? מה הם אומרים עתה, אחרי שמעשי השליחים כבר נרמזו לאסון, כפי שאפשר ללמוד מפרשת חזו?

י בן אודיסה, חדרה
דברי העורך על הניכור החלוצי משה צ'יו'יק ותעלולי הניכור לי שיר רומי, שאמי לימדה אותי בילדותי. הוא החתיף

הבית בו נולד משה דיין (ימין)

במלים צ'יו'יק-פיו'יק, ורומני שהוא די שמעון ספרן, חיפה

הבית הראשון של השיר העממי הרוסי אשר הקורא ספרן מתכוון אליו: למזרקה של מוסקבה ציפור קטנה באה, שתתה שם מן הוודקה, כמו במסבאה. כוסיית שתיים-שלוש, עד שהסתובב לה הראש...

... האם בלל אחר אישמה כל התנועה? אנשים כמו צ'יו'יק ישנם בכל מקום. אולם בכל הנוגע לקו הפוליטי הכללי קרובה מפה"ם הרבה יותר להעולם הזה מאשר לצ'יו'יק, ועל כן חבל על העציה נגד מפ"ם שהיתה חבויה בדברי העורך. חבר משק, הנגב חניכים אכלו בוטר, שיני מפלגות תקי הינה.

סרמיזעה

רציתי רק להוסיף למענתו של פרנ'וז: מסבריה (העולם הזה 1041) כי לראות סרט בספרות פרושו גורם כרחוק ידעה. על אף החום הנרדל שורר כאן בעונת הקיץ, אין בעלי בתי-המלונות עושים דבר למען הנעים את הישיבה באולמותיהם.

שושנה מורחי, טבריה

רקור אינו:

עם גליון זה יועלה מחיר "העולם הזה" ל-500 פרוטה הנלווין. לצערנו העלאה זאת היא הכרחית, כתוצאה מן ההתיקרות בהוצאות הייצור.